

NORDISK MASTER INOM MAT OCH MÅLTID

HÖGRE UTBILDNINGAR INOM MAT OCH MÅLTIDSOMRÅDET I NORDEN, SÄRSKILT GÄLLANDE OMRÅDET MAT FÖR MÅNGA

SAMMANFATTNING

I Norden finns många små institutioner inom högskolor och universitet som arbetar med mat och måltider. Många av dem är också intresserade av området mat för många som sträcker sig från sjukhusmåltider till måltider i samband med stora evenemang. Syftet var därför att utbyta kunskap inom högre utbildningar i Norden. Det tillvägagångssätt vi valde var att skapa mötesplatser och nätverk. Mötesplatsen var Måltidens hus i Norden, Grythyttan med Örebro universitet, Restaurang- och hotellhögskolan som värd vid två tillfällen för c 15 institutioner inom högre utbildning med intresse för nordiskt samarbete. Dessutom gjordes ett försök att få finansiering från SIU för en ansökan om en Nordisk masterutbildning för mat för många skriven av representanter från fyra länder, vilken dock ej gav några medel. Nätverket består och en inventering av högskolekurser som kan vara intressanta att utbyta sammanställs nätbaserat och den årliga inbjudan kommer till nätverksdagar under hösten 2015 i Grythyttan. Visionen är att många små institutioner har mycket att vinna på samarbete.

UPPDRAG

Det uppdrag som Örebro universitet, Restaurang- och hotellhögskolan i Grythyttan erhöll bestod av att skapa ett nätverk för kunskapsutbyte och att genomföra två konferenser.

Introduktion

Projektet Ny nordisk mat för högre utbildningar - Mat för många har pågått under 2013 och 2014. Docent Inger M Jonsson har varit projektansvarig och arbetat tillsammans med adjunkt Jesper Johansson för genomförandet av arbetet. Mat

och måltidsområdet i Norden behöver beforskas, ett led i detta kvalitetsarbete är att öka möjligheterna för studier på masternivå. En förutsättning för detta kan vara samverkan mellan de relativt små institutionerna som verkar inom detta område i Norden.

Bakgrund

Det finns många mindre institutioner inom fältet måltid-kost-nutrition i Norden och alla arbetar hårt för masternivå och forskning men har ganska små resurser och ett inte så stort antal studenter på dessa nivåer. Institutionerna möts möjligtvis i snävare ämnesgrupper såsom kostinstitutioner för sig etc.

Restaurang- och hotellhögskolan i Grythyttan, Örebro universitet arbetar med forskarutbildningsämnet måltidskunskap som är tvär- och mångvetenskapligt. Ämnet tillhör ett Humanistiskt/samhällsvetenskapligt forskningsområde som även kan kompletteras med naturvetenskap. Ämnets bredd innebär att samarbeten är möjliga med många olika ämnes- och forskningsperspektiv. Inbjudningar för samarbete, med start i detta projekt, sändes därför ut brett över fältet och gensvaret var stort.

Mål

Målet är att skapa ett tvåårig samnordisk masterprogram. Målet är dessutom att skapa ett bestående nätverk, en arena för kunskapsdelning, mellan högre utbildningar och forskningsmiljöer i Norden.

Syfte

Syftet med projektet år 1 (2013) var att etablera samarbete med partnerinstitutioner/universitet från Finland, Norge och Danmark och tillsammans med dem skriva

en ansökan till SIU/Norwegian Centre for International Cooperation in Education för ett gemensamt Nordiskt master program. Syftet var dessutom att med masteransökan som utgångspunkt skapa och samla ett bestående nätverk av universitetsinstitutioner i Norden verksamma med högre utbildning och forskning inom området mat och måltid för många. Tyvärr fick dock inte denna ansökan några medel.

Syftet med projektet år 2 (2014) var att återsamla nätverket, utbyta erfarenheter från året som gått angående masterutbildningar, presentera masterutbildningar och forskning samt säkra nätverkets fortsatta arbete.

Projektbeskrivning

Projektet Ny Nordisk mat för många/New Nordic Food and Cuisine for Many har inneburit:

- Att skapa en projektgrupp bestående av partnerinstitutionerna (se nedan)
- Att skapa ett nätverk och genomföra ett första möte
- Att genomföra en masteransökan
- Att återsamla nätverket för att säkra fortsatt samarbete på master och forskarnivå
- Att Örebro universitet ansvarar för fortsatt nätverkssamverkan

Målgrupp för projektet

Målgruppen är universitetsinstitutioner med utbildningar inom mat och måltidsområdet i Norden med intresse för masterutbildning och forskning, samt Nordiskt samarbete.

RESULTAT

Nätverket går på tvärs över disciplin- och nationsgränser men visar sig ändå ha en gemensam kärna. Man kan se det som en

del i ett större sammanhang där vi förankrar Nordiska värderingar och matkultur för kommande generationer.

AKTIVITET

År 1 (2013)

En projektgrupp för masteransökan, med en representant från vardera länderna Sverige, Finland, Norge och Danmark skapades. Kontakt bla. genom skypemöte den juni 2013 med Örebro universitet med School of Hospitality, Culinary Arts & Meal Science, Örebro University Head of International Affairs samt representanter för Aalborg University, campus Köpenhamn. Ett första möte i Köpenhamn juni 2013, med representation från Sverige, Norge och Danmark.

En nätverkskonferens genomfördes den 10-11 oktober, 2013 med ca 30 deltagare från 15 Nordiska institutioner vid Örebro universitet, Restaurang- och hotellhögskolan på Campus Grythyttan. Under konferensen bildades en arbetsgrupp för fortsatt nätverksbyggande. Konferensens deltagare visade stort intresse för samverkan över kunskapsgränser. Det breda måltidsområdet med många små institutioner söker alla nordiskt samarbete. Måltidssektorns ökade betydelse i samhället, innebär ett påtagligt behov av tvärvetenskaplig utbildning och forskning. Att mötas över kunskapsgränser är en innovation i sig själv. Konferensen i Grythyttan med deltagarnas breda forskningsprofil visar att intresset för ett mer holistiskt och tvärvetenskapligt synsätt behövs.

En ansökan om medel för igångsättande av ett nordiskt masterprogram sändes i november 2013 in till SIU/Norwegian Centre for International Cooperation in Education. Örebro universitet/Grythyttan var huvudman för ansökan och Stavanger university (NO), JAMK University of Applied Science (FI) och Aalborg university (DK) medsökande.

Institution	University	Kontaktpersoner
Restaurang- och hotellhögskolan/ School of Hospitality, Culinary Arts & Meal Science	Örebro University (Huvudansvarig)	Associate professor Inger M Jonsson Lecturer Jesper Johansson
AAU-MENU, research centre for captive foodscape studies	Aalborg University	Professor Bent Egberg Mikkelsen
School of Business and Services Management	JAMK University of Applied Sciences	Principal Lecturer Enni Mertanen
The Norwegian School of Hotel Management	Stavanger University	Associate professor Kai Viktor Hansen

Ett seminarium om Nordiska Masterprogram som hölls i Helsingfors besöktes under en dag av projektledaren och Head of International Affairs, Örebro universitet för att ta del av övergripande diskussioner. Ansökan avsågs dock februari 2014.

År 2 (2014)

Hösten 2014 planerades och genomfördes det andra nätverksmötet med ett trettiotal deltagare. Ytterligare institutiner i Norden bjöds in och denna gång var alla Nordiska länder representerade. Den 24 oktober presenterade forskare från nordiska lärosäten olika pågående forskningsprojekt. Magnus Gröntoft sammanfattade det åttaåriga Ny Nordisk Mat projektet och visade på att samverkan och utbyte av ideér har gjort projektet till ett av ministerrådets mest lyckade.

Det beslutades att projektledarna från Örebro universitet kallar till årliga möten i Grythyttan, Sverige för att säkra nätverkets fortlevnad. Det beslöts också att institutionerna ska dela med sig av masterkurser som är möjliga att söka för studenter inom hela Norden. Örebro

universitet samordnar en "drop box" där alla institutioner kan lägga in aktuella kurser. Detta skall ses som en början på en kartläggning av avancerad utbildning på området.

Partners (aktiva samarbeten)

Sammanlagt har inbjudningar för båda konferenserna och nätverksträffarna gått ut till ett åttiotal personer. Nedan finn en länk för deltagare vid konferensen 2013.

Kommunikation, spridning

Nyhetsbrev har skickats ut via Ny Nordisk Mat's hemsida och via Örebro universitets hemsida. Det betyder en bred spridning i Norden och via Örebro universitets hemsida till allmänhet, studenter, anställda och forskare. Genom nätverkets bredd har Nyhetsbrevet på NNMs hemsida nått ut till alla nätverkets universitet i Norden.

UTVÄRDERING

De delar av projektet som fungerade bäst var a) genomförande av möten och b) skapande av nätverk och c) möjliggörande av samtal och att skapa en vilja att gemensamt utveckla och dela med sig av

kunskap. Restaurang- och hotellhögskolan är verksamma inom hospitality området där värdskap, bemötande och möten är en viktig del i undervisning och forskning. Att skapa mötesplatser och välkomna gäster är en del av det arbete som varit basen i att etablera kontakter för projektgrupp och nätverk.

En kritisk reflektion och lärdom är att skillnaderna i de Nordiska ländernas universitetssystem har komplicerat möjligheterna att utveckla ett samverkansprogram på masternivå. Det hade varit en fördel om det i projektgruppen ingått någon person från varje land med stor kompetens om samverkan och universitetssystem för utbildning. Projektgruppen som tillsammans skrev ansökan om program hade olika mål för sin utbildning vilket kan vara kreativt men också innebära svårigheter då ett gemensamt program var tänkt att skrivas fram. Det hade varit värdefullt att ha med studenter från de olika länderna i diskussionerna för det fortsatta arbetet.

NEDAN ÄR DE VIKTIGASTE NORDISKA KONTAKTPERSONERNA I DETTA NÄTVERK LISTADE:

Bere Elling <i>Professor</i>	Department of Public Health, Sport and Nutrition Agder University, Norway	elling.bere@uia.no
Hansen Kai Victor <i>Ass. Prof.</i>	The Norwegian School of Hotel Management Norway. Stavanger University, Norway	kai.v.hansen@uis.no
Mertanen Enni <i>Principal Lecturer</i>	School of Business & Service Management JAMK University of Applied Sciences, Finland	enni.mertanen@jamk.fi
Rajakangas-Tolsa Johanna <i>Senior lecturer</i>	Haaga Campus, Hotel, Restaurant and Tourism Management, Finland	Johanna.Rajakangas- Tolsa@haaga-helia.fi
Egberg Mikkelsen Bent <i>Professor</i>	AAU-MENU, research centre for captive foodscape studies Aalborg University, Denmark	bemi@plan.aau.dk
Karen Søndergaard <i>Uddannelsesleder</i>	VIA University College Hedeager 2 8200 Aarhus N, Denmark	Karen Søndergaard KS@VIAUC.DK
Inger M Jonsson <i>Associate professor</i>	School of Hospitality, Culinary Arts & Meal Science, Sweden	inger.m.jonsson@oru.se
Jesper Johansson <i>Lecturerer</i>	School of Hospitality, Culinary Arts & Meal Science, Sweden	jesper.johansson@oru.se

REFERENSER, LÄNKAR, VIDEOS ETC.

Bilder har skickats till Bettina Lindfors, se även
<http://nynordiskmad.org/tema/nordic-exchange-of-higher-education-research-and-knowledge/>

Två Nyhetsbrev har skickats ut via Ny Nordisk Mats hemsida och via Örebro universitets hemsida
<http://www.oru.se/Nyheter/Institutionsnyhet/Restaurang--och-hotellhogskolan/Nordiskt-mote-i-Gythyttan/>

<http://www.oru.se/PageFiles/84259/rhsNEW%20NORDIC%20FOOD.pdf>